

Василь Йолохов

студент 2 курсу Комунального закладу вищої освіти
«Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського»

Проблематика надання правничої допомоги у цивільному судочинстві*

Відповідно до статті 131-2 Конституції України для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена [1, ст. 131-2]. Крім того, ч. 2 ст. 15 ЦПК України передбачено, що представництво у суді як вид правничої допомоги здійснюється виключно адвокатом (професійна правнича допомога), крім випадків, встановлених законом [2, ст. 15].

Так, із вищезазначених норм чинного законодавства вбачається, що надавати професійну правничу допомогу може виключно адвокат, при тому, що як Конституцією України так і ЦПК України передбачено, що існує категорія справ у яких правничу допомогу може надавати особа, яка не має статусу адвоката.

Тож виникають наступні питання, які є проблематикою сьогодення, зокрема: 1) чому законотворець пов'язує професійну правничу допомогу виключно з адвокатською діяльністю? 2) чи потребує чинне законодавство змін у розрізі надання правничої допомоги особами, які є представниками (без статусу адвоката) у цивільному судочинстві?

З метою з'ясування відповіді на поставлені нами питання необхідно визначити категорію осіб, які можуть бути представниками (за виключенням законних представників) у цивільному процесі. Так, відповідно до ч. 1 ст. 60 ЦПК України представником у суді може бути адвокат або законний представник [2].

* Наукова керівниця – *Тетяна Юзько*, доцентка кафедри соціально-економічних дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

Статтею 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплені вимоги до особи, яка виявила бажання стати адвокатом. Так, серед інших, обов'язковим є наявність повної вищої юридичної освіти та стажу роботи в галузі права не менше двох років [3, ст. 6]. В свою чергу, ч. 2 ст. 60 ЦПК України передбачено, що під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність, за винятком осіб, визначених у ст. 61 ЦПК України [2].

З вищезазначених норм чинного законодавства вбачається, що вимоги до особи, яка може бути представником під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах, до яких законотворець відносить 5 пунктів (ч. 6 ст. 19 ЦПК України), взагалі не передбачають наявності у такого суб'єкта юридичної освіти, коли ж адвокатом може бути виключно особа, яка має повну вищу юридичну освіту.

Враховуючи дані обставини стає очевидним чому в чинному законодавстві розмежовується професійна правнича допомога (надається адвокатом) та правнича допомога – представниками, основні критерії яких: вік та дієздатність. Беззаперечно, ми погоджуємось, що серед представників, які не мають юридичної освіти може бути особа, яка володіє теоретичними знаннями та практичними навиками у галузі права досконаліше за особу, яка має статус адвоката, однак ми розглядаємо загальну статистику згідно рішень Єдиного державного реєстру судових рішень, яка свідчить про доцільність внесення змін до ст. 60 ЦПК України шляхом викладення частини другої у такій редакції: «Під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту та має стаж роботи в галузі права не менше двох років, за винятком осіб, визначених у статті 61 ЦПК України».

Таким чином, проблематика надання правничої допомоги представниками у цивільному судочинстві викликає ряд важливих питань, пов'язаних з обмеженнями, установленими чинним законодавством. Хоча Конституція України та ЦПК України чітко визначають, що професійну правничу допомогу можуть надавати лише адвокати, існують винятки, що дозволяють особам без адвокатського статусу представляти інтереси клієнтів у деяких категоріях справ. Це створює певні ризики, оскільки представники без юридичної освіти можуть не мати достатніх знань для ефективного захисту прав осіб, які звертаються за допомогою. Важливо, що хоч окремі представники можуть бути компетентними, загальна тенденція свідчить про необхідність більш чітких критеріїв відбору представників, зокрема, вимог до наявності вищої юридичної освіти та стажу роботи в галузі права.

Враховуючи викладене, доцільно розглянути можливість внесення змін до законодавства, які б уточнили і підвищили вимоги до осіб, що мають право на представництво у цивільних спорах. Це може покращити якість правничої допомоги та забезпечити більш ефективний захист прав громадян у судовій системі.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр.
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року. URL: <http://surl.li/ejcthy>.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**